

แนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะ
ของศูนย์พัฒนาศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต
Value-added approaches for waste-based products from the King Kaew Community
Environmental Capacity Development Center, Phuket Province

กฤต เกษตรวัฒนผล¹, นภิสา ดวงใส^{2,*}, อริสา จิวโว³, ชุตินา บำรุง⁴, กานติมา เกาะเหม⁵, เกวาลิน สุตรักษ์⁶ และ มาริษา เวลาดิ⁷
Krit Kasatwattanapol¹, Napisa Duangsai^{2,*}, Arisa Jiwwo³, Chutima Bamrunt⁴,
Kantima kohhem⁵, Kewalin Sutrak⁶ and Marisa Weladi⁷

¹อาจารย์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

¹Lecturer, Community Development, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajabhat University

²⁻⁷นักศึกษา สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

²⁻⁷Student, Community Development, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajabhat University

*Corresponding author, e-mail: s6610208217@pkru.ac.th

Received: 12 Dec. 2025;

Revised: 29 Dec. 2025;

Accepted: 30 Dec. 2025;

Published: 27 Feb. 2026;

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความต้องการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต และ 2) ศึกษาแนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์ฯ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ด้วยแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ภายใต้กรอบแนวคิดการเพิ่มมูลค่า 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ การผลิต บรรจุภัณฑ์ และการนำเสนอผลิตภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า: 1.ระดับความต้องการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์ มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมากตามลำดับ 2.แนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะ ประกอบด้วย: (1) ด้านผลิตภัณฑ์: เน้นความแข็งแรง ใช้งานได้จริง ราคาเหมาะสม และสร้างการรับรู้คุณค่าสินค้า (2) ด้านการผลิต: ยกระดับเทคโนโลยีมาตรฐานการผลิตที่มีเอกลักษณ์ พร้อมเปิดพื้นที่การเรียนรู้ขั้นตอนการผลิต (3) ด้านบรรจุภัณฑ์: พัฒนาให้ปลอดภัย มีข้อมูลชัดเจน และใช้วัสดุเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมภาพลักษณ์ และ (4) ด้านการนำเสนอ: เพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ออนไลน์ผ่านวิดีโอสั้น และการสาธิตการใช้งานจริงเพื่อกระตุ้นการตัดสินใจซื้อ

คำสำคัญ: การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์, ขยะชุมชน, ชุมชนกึ่งแก้ว, จังหวัดภูเก็ต

Abstract

This research aims to 1) Study the level of demand for adding value to products from waste at the King Kaew Community Environmental Capacity Development Center Phuket Province and 2) Study ways to add value to products from the center's waste Using Mixed Methods Research, quantitative data was collected from a sample of 400 people with questionnaire and qualitative data from in-depth interviews Data were analyzed using averages, standard deviation and content analysis Under the concept of adding value in 4 areas: product, production, packaging, and product presentation.

The results of the research found that: 1. The overall level of demand for adding value to products from waste is at a high level. ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.69) When considering each aspect, it was found that Product presentation Demand is at the highest level, while other aspects are at a high level respectively. 2. Guidelines for adding value to products from waste together with: (1) Product aspect: Focus on strength Really usable, reasonable price, and creates awareness of product value. (2) Production: Upgrading technology and production standards that are unique. Ready to open an area to learn the production process. (3) Packaging: develop safety There is clear information. and use environmentally friendly materials to enhance the image and (4) Presentation: Add online public relations channels through short videos. and demonstration of actual use to stimulate purchasing decisions.

Keywords: Adding product value, community waste, King Kaew Community, Phuket Province

บทนำ

ประเทศทุกประเทศประสบปัญหาประการหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ ปัญหาขยะ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อมีประชากร ย่อยต้องมีการใช้ทรัพยากรและหากปราศจากซึ่งการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น สิ่งนั้นเรียกว่า “ขยะ” ที่ทำให้เกิดความเน่าเสียจะส่งผลต่อการเกิดกลิ่นเหม็น แมลงวัน และพาหะนำโรค รวมถึงการปนเปื้อนของน้ำ เช่น น้ำขยะที่ไหลจากรถขนขยะ (เปนต์ มโนมัยวิบูลย์ และคณะ, 2560) นอกจากนี้ ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ยังคงมีปริมาณสูงกว่า 1,200 ตัน / วัน ไม่มีแนวโน้มว่า จะลดลงแต่อย่างใด ในขณะที่เตาเผาขยะสามารถรองรับขยะเข้ากำจัดได้เพียง 500 ตัน / วัน เท่านั้น ขยะส่วนเกินประมาณ 700 ตัน เข้าพื้นที่บ่อฝังกลบขยะบ่อที่ 4 และบ่อที่ 5 (เทศบาลนครภูเก็ต, 2554)

กลยุทธ์การพัฒนามุ่งขับเคลื่อนอุตสาหกรรมและบริการด้วยหลักเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผ่านความรับผิดชอบของผู้ผลิตในการจัดการวัสดุติดบ พลังงาน และทรัพยากรหมุนเวียนอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมส่งเสริมการแยกขยะรีไซเคิลในครัวเรือนและชุมชนเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และสนับสนุนการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตเพื่อลดการปล่อยคาร์บอน ควบคู่กับการพัฒนาระบบรับรองมาตรฐานสินค้าและบริการตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน อีกทั้งเน้นการเพิ่มรายได้สู่ชุมชนโดยใช้ศักยภาพของทรัพยากรท้องถิ่น การนำของเสียมาใช้ประโยชน์แบบหมุนเวียน และการสร้างรายได้จากสินค้าทางชีวภาพเพื่อยกระดับมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ชุมชนบนพื้นฐานความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมท้องถิ่น (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) คณะผู้วิจัย ได้เล็งเห็นความสำคัญชุมชนกึ่งแก้ว หมู่ที่ 3 บ้านกู่กู๋ ตำบลรัชฎา อำเภอมะนังภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ในการนำขยะมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ให้เกิดมูลค่าและสามารถลดปริมาณขยะในชุมชนได้อีกด้วย ถ้าสามารถดำเนินการได้จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

จากที่มาและความสำคัญ จึงได้นำไปสู่การลงพื้นที่เพื่อศึกษาปัญหาในชุมชนกึ่งแก้ว โดยใช้เครื่องมือของวิศวกรสังคม เครื่องมือฟ้าประทานในการวิเคราะห์ ผังเหตุผล ให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงของปัญหาในการศึกษาวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยพบว่า ชาวบ้านบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงคุณค่าของขยะและผลกระทบที่เกิดจากการจัดการขยะอย่างไม่ถูกต้อง ซึ่งมีการทิ้งขยะรวมกันโดยไม่คัดแยก อีกทั้งขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีหอพักและห้องเช่าจำนวนมาก อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นคนนอกพื้นที่ ทำให้การเข้าไปให้ความรู้หรือการณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมทำได้ค่อนข้างจำกัด ส่งผลให้ปัญหาการคัดแยกขยะในพื้นที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืน แม้ว่าชุมชนกึ่งแก้วจะมีศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งเรียนรู้และแปรรูปขยะให้เกิดประโยชน์ แต่ศูนย์ยังไม่ได้รับการยอมรับหรือได้รับความสนใจจากคนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา รวมถึงบุคคลภายนอกเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามปัจจุบันศูนย์มีการนำขยะมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น 1. กระเป๋ากาจากของกาแฟและหลอดน้ำ 2. ไม้กวาดจากขวดน้ำอัดลม 3. ขวดน้ำนำมาประดิษฐ์เป็นถังขยะ 4. เศษอวนเก่านำมาถักเป็นอุปกรณ์สำหรับเก็บขยะทางทะเล เป็นต้น ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ยังไม่เป็นที่นิยม ในการนี้คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและความต้องการรวมถึงเพื่อหาแนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต ทั้งนี้งานวิจัยนี้ไม่ได้แค่เป็นการช่วยประชาสัมพันธ์ รวมถึงตีพิมพ์ , มาตรฐานสินค้า และ การใช้งาน แต่จะเข้าไปศึกษาระดับความต้องการเพื่อให้เกิดการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ตอบโจทย์กับตลาดมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต

การทบทวนวรรณกรรม

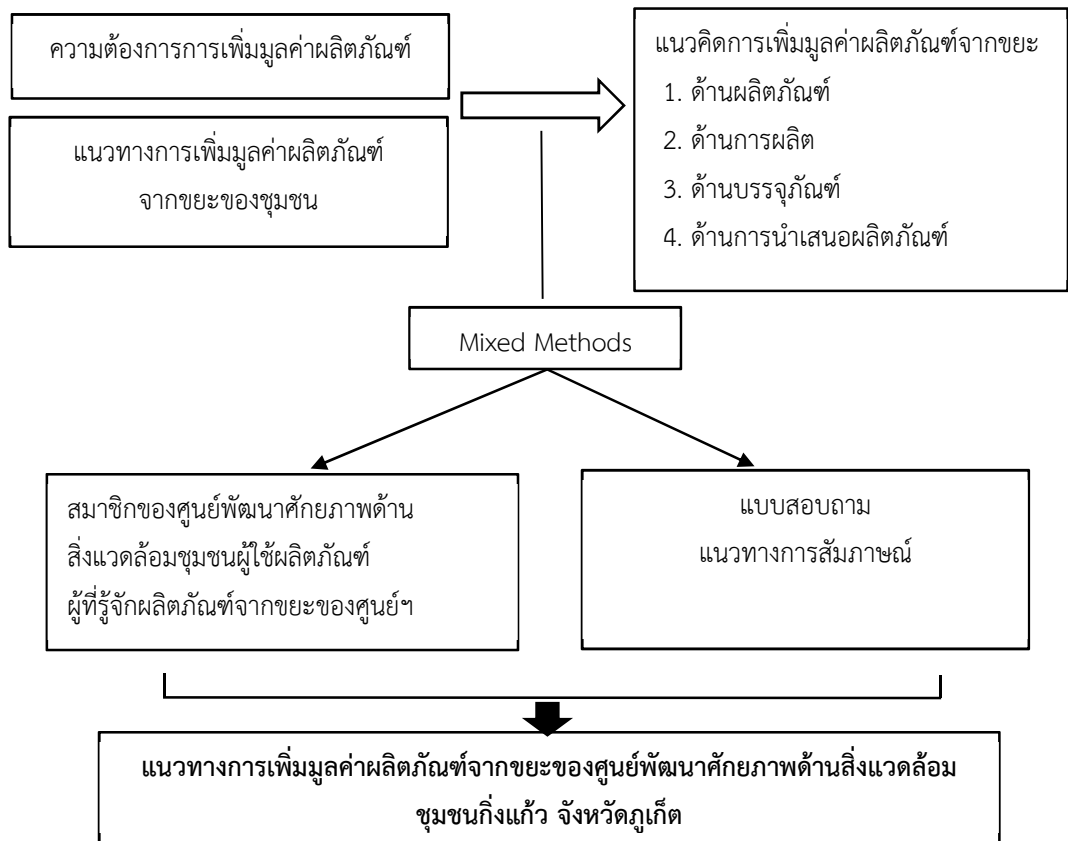
ในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต คณะผู้วิจัยมีการศึกษาแนวคิด และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดเศรษฐกิจ

หมุ่นเวียน แนวคิดการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขยะ โดยเฉพาะแนวคิดการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะ ซึ่งเป็นแนวคิดหลักในการดำเนินเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย โดยมีการรวบรวมหลักการจากนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เช่น วารุณีสุนทรเจริญนนท์ (2557) และ ปิยาภรณ์ คำยิ่งยง (2558) ซึ่งให้ความเห็นว่า “สร้างมูลค่าเพิ่ม” คือการได้ผลิตภัณฑ์และบริการที่มี “คุณค่าเพิ่ม” โดยมีหลักการ ดังนี้ 1) ผู้บริโภคเป็นศูนย์กลาง ศึกษาความต้องการและทัศนคติของกลุ่มเป้าหมาย 2) แนวคิดผลิตภัณฑ์ชัดเจน เข้าใจผู้บริโภคและผลิตภัณฑ์ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาและมีและกลยุทธ์เพื่อพัฒนาแนวคิดที่โดดเด่น 3) เลือกว่าวัตถุดิบมีเรื่องราวใช้วัตถุดิบที่โดดเด่นของท้องถิ่น 4) กระบวนการผลิตมีคุณค่า ปรับ พัฒนาหรือดัดแปลงขั้นตอนการผลิตให้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า 5) บรรจุภัณฑ์สื่อคุณค่าออกแบบให้สะดวก ใช้งานง่าย และช่วยรักษาคุณภาพสินค้า 6) เพิ่มบริการประกอบสินค้า ทำให้ผู้บริโภคได้ทั้งสินค้าที่ดีและบริการที่ดี เช่น การจัดส่ง การให้ข้อมูล ทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายง่ายขึ้น เพราะเป็นการเพิ่มความสะดวกและคุณค่าให้ผู้บริโภค 7) สร้างแบรนด์ที่มีอัตลักษณ์เป็นตัวแปลง “มูลค่าเพิ่ม” เป็น “คุณค่า” 8) นำเสนอให้เข้าถึงง่าย ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้า/บริการได้สะดวกที่สุด ผ่านช่องทางที่เหมาะสม

คณะผู้วิจัยใช้แนวคิดการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านการผลิต 3) ด้านบรรจุภัณฑ์ และ 4) ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์ โดยนำมาเป็นกรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัย และนำมาสร้างเครื่องมือในการดำเนินการการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

กรอบคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกิ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกิ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เครื่องมือเอกสาร แบบสอบถาม (Questionnaire) และแนวทางการสัมภาษณ์ (interview) มีวิธีการดำเนินงานของงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.1 ประชากร ประชากรประกอบด้วยประชาชนในหมู่ที่ 3 บ้านกู่กู ตำบลรัชฎา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต จำนวน 12,725 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างจากประชากรในหมู่ที่ 3 บ้านกู่กู ตำบลรัชฎา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต รวมจำนวน 12,725 คน คณะผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยเลือกสมาชิกของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกิ่งแก้ว ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์และผู้รู้จักผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์ฯ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครื่องใช้และมอร์แกนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

1.3 กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและมีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ที่มีความน่าเชื่อถือมีความสามารถในการสื่อสารรวมทั้งหมด 8 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน (ประธานชุมชนกิ่งแก้ว) 1 คน (ประธานสภาองค์กรของชุมชนตำบลรัชฎา) ประธานศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกิ่งแก้ว นักพัฒนาผลิตภัณฑ์จากขยะอิสระ 1 คน นักวิชาการด้านการพัฒนาชุมชน ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์จากขยะ จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชนกิ่งแก้ว ซอย 2 และสมาชิกในศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกิ่งแก้ว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกิ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการศึกษาวิจัย โดยใช้แนวคิดการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะ ใช้เป็นแนวคิดหลัก ประกอบด้วย 1. ด้านผลิตภัณฑ์ 2. ด้านการผลิต 3. ด้านบรรจุภัณฑ์ 4. ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย กล่าวคือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกิ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกิ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต มีรายละเอียดต่อไปนี้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือวัดระดับความต้องการการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะ ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ท่านรู้จักผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับขยะหรือไม่ และความเกี่ยวข้องกับศูนย์ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามแนวคิดการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะ ใน 4 ด้าน 1. ด้านผลิตภัณฑ์ 2. ด้านการผลิต 3. ด้านบรรจุภัณฑ์ 4. ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ตสเกล และตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2 แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview) เครื่องมือสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกิ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแนวทางการสัมภาษณ์ ชื่อ-สกุล (ผู้ให้ข้อมูล) เพศ อายุ ตำแหน่ง การศึกษา อาชีพ เบอร์โทรศัพท์ (ผู้ให้ข้อมูล) ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน วันที่ (สัมภาษณ์) เวลา สถานที่ (สัมภาษณ์) ผู้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 เป็น

แนวทางการสัมภาษณ์ตามแนวคิดการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะ ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านผลิตภัณฑ์ 2. ด้านการผลิต 3. ด้านบรรจุภัณฑ์ 4. ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์ และตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. การตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

4.1 เมื่อผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แนวคิดการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะ 4 ด้าน แล้วนั้นคณะผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับแก้ให้มีความสมบูรณ์ก่อนให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity)

4.2 คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) นายสุทินทรา คดีพิศาล ประธานศูนย์พัฒนาศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว 2) ดร.ราชรถ ปัญญาบุญ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน 3) นางสาวศศิธรณ โสภา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความถูกต้องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เสร็จและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Objective Concurrence ; IOC) สำหรับดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับประเด็นของเนื้อหา มีการกำหนด คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรเกณฑ์ดังนี้ ข้อกำหนด IOC ตั้งแต่ 0.66-1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้, ข้อกำหนด IOC ตั้งแต่ 0.50 ต้องปรับปรุงค่าความเที่ยงตรงยังใช้ไม่ได้จากนั้นนำผลคะแนนที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้มาแต่ละข้อ นำคะแนนไปหาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ โดยผลการประเมินคำถาม ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 ถือว่าผ่านเกณฑ์และผู้วิจัยจึงนำข้อคำถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4.3 หลังจากนั้น คณะผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแล้ว ไปทดลองเก็บกับประชากรที่คล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และพบว่าข้อคำถามที่นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามยังขาดความเข้าใจในข้อคำถามที่เป็นเชิงวิชาการ คณะผู้วิจัยจึงนำข้อคำถามมาปรับให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายต่อผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหลังจากปรับข้อคำถามให้เข้าใจง่ายขึ้นตามภาษาถิ่นใต้ คณะผู้วิจัยได้นำเครื่องมือดังกล่าวส่งให้กับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายจริง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยดำเนินการขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. คณะผู้วิจัยได้มีการจัดทำหนังสือถึงประธานศูนย์ฯ พร้อมทั้งเดินทางไปพบเพื่อพูดคุยชี้แจงและทำความเข้าใจในการศึกษาวิจัยให้ผู้ผู้นำได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการทำวิจัยในครั้งนี้

2. ประธานศูนย์ฯ ได้มีการสื่อสารไปยังประชาชนในหมู่บ้านถึงการเข้ามาทำวิจัยของคณะผู้วิจัย พร้อมทั้งมีการประสานไปยังบุคคลที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่จะให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ที่ยินดีให้ข้อมูลในการทำวิจัย ได้มีความเข้าใจในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

3. คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยบางส่วนดำเนินการเก็บแบบออนไลน์และบางส่วนเก็บด้วยแบบสอบถามที่เป็นกระดาษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบตามที่กำหนด

4. คณะผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานไปยังบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อนัดแนะวันในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ทั้งนี้คณะผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์จำนวน 8 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วนและครอบคลุมทุกประเด็นในการตอบคำถามการวิจัยในวัตถุประสงค์ดังกล่าว

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นระดับความต้องการการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต คณะผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณและวิเคราะห์ค่าทางสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 8 คนมาถอดเทป ทำการวิเคราะห์เนื้อหาเปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่จำแนกประเภทข้อมูลทุกประเด็นแล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างในคุณภาพหรือคุณสมบัติของข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปที่ได้จากการตีความ การตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยระดับความต้องการของสมาชิกของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์และผู้รู้จักผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต มีการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และการศึกษาความต้องการของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์และผู้รู้จักผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถจำแนก ดังนี้ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ท่านรู้จักผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับขยะหรือไม่ และความเกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ มีดังนี้ **เพศ** พบว่า เพศหญิง จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65 เพศชาย จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35 **อายุ** พบว่า มีช่วงอายุ 20 – 39 ปี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 อายุ 40 – 49 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 อายุ 50 – 59 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 และช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7 **การศึกษา** พบว่า มัธยมหรือเทียบเท่า จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 ปริญญาตรี จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34 ต่ำกว่าประถมศึกษา และ ประถมศึกษา จำนวน 56 คิดเป็นร้อยละ 14 และอื่น ๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 **อาชีพ** พบว่า นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 รับจ้าง จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 พนักงานโรงงาน/บริษัท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7 อื่น ๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2 **ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน** พบว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 1 – 5 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 ไม่ได้อยู่อาศัยในชุมชน จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 6 – 10 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7 และต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 **ท่านรู้จักผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับขยะหรือไม่** พบว่า รู้จักมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.3 และไม่รู้จักร คิดเป็นร้อยละ 7.8 **ความเกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ** พบว่า บุคคลทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 81.5 ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 8.6 สมาชิก คิดเป็นร้อยละ 7.6 อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.2 และผู้สนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 0.8

1.2 ระดับความต้องการสมาชิกของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์จากขยะและผู้รู้จักผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลในภาพรวมระดับความต้องการของสมาชิกของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต

ระดับความต้องการ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์	4.50	0.68	มากที่สุด
ด้านผลิตภัณฑ์	4.41	0.68	มาก
ด้านการผลิต	4.40	0.69	มาก
ด้านบรรจุภัณฑ์	4.40	0.69	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.43	0.69	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความต้องการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์ มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X}$ 4.50, S.D. = 0.68) รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}$ 4.41, S.D. = 0.68) ส่วนด้านการผลิตและด้านบรรจุภัณฑ์มีความต้องการอยู่ในระดับมากเท่ากัน ($\bar{X}$ 4.40, S.D. = 0.69)

ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย = 4.50) มีความต้องการให้พัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด **ด้านผลิตภัณฑ์** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.41) มีความต้องการให้พัฒนาอยู่ในระดับมาก **ด้านการผลิต** และ **ด้านบรรจุภัณฑ์** มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.40) มีความต้องการให้พัฒนาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านซึ่งมีรายละเอียดตามประเด็นคำถาม สามารถอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ความต้องการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ของศูนย์ฯ ให้มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา และ พัฒนาผลิตภัณฑ์ของศูนย์ฯ ให้มีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.42) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของศูนย์ฯ ให้แตกต่างและโดดเด่น และ พัฒนาผลิตภัณฑ์ของศูนย์ฯ ให้มีความสวยงามและใช้ประโยชน์ได้จริง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.40) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านการผลิต เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ความต้องการพัฒนาศูนย์ฯ เน้นการนำขยะในชุมชนมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51) หรืออยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ศูนย์ฯ ให้ความรู้ วิธีการ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และ พัฒนาให้มีคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการผลิต มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.39) หรือในระดับมาก รองลงมา ศูนย์ฯ พัฒนาเทคโนโลยีในการทำผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.33) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านบรรจุภัณฑ์ เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ความต้องการพัฒนาศูนย์ฯ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.49) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ศูนย์ฯ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม และ ดึงดูดความสนใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.42) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ศูนย์ฯ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สามารถปกป้องผลิตภัณฑ์ได้ดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.38) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ศูนย์ฯ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความแตกต่างหรือโดดเด่นจากคู่แข่ง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.32) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์ เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ความต้องการพัฒนาศูนย์ฯ ใช้สื่อในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ เช่น ภาพ วิดีโอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.57) หรืออยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ศูนย์ฯ มีการสาธิต และทดลองใช้ผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.51) หรืออยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ศูนย์ฯ ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จัก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.49) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ศูนย์ฯ มีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อออนไลน์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.43) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. แนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกิ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต ดังนี้ **ด้านผลิตภัณฑ์** พบว่า ควรผลิตผลิตภัณฑ์หลากหลายที่ทำจากวัสดุเหลือใช้และช่วยลดขยะในชุมชน แต่ยังคงปัญหาที่ค่อนข้างใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจคุณค่าหรือประโยชน์ของสินค้าจากขยะ ทำให้ความสนใจยังน้อย ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้โดดเด่น หลากหลาย ใช้งานได้จริง และเหมาะสมกับราคา รวมถึงเพิ่มความแข็งแรง ทนทาน และมาตรฐานของสินค้า ควรมีการวางขายตามร้านค้าหรือร้านของฝากให้เข้าถึงง่ายขึ้น และทำให้คนซื้อเพราะเห็นคุณค่าจริงๆ ไม่ใช่ซื้อเพราะความเห็นใจ พร้อมทั้งสร้างการรับรู้ให้ชุมชนรู้จักและอยากลองใช้ผลิตภัณฑ์มากขึ้น

ด้านการผลิต พบว่า ควรพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้การผลิตมีคุณภาพและตอบโจทย์การใช้งานจริงของลูกค้า ส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้สินค้ามีความคงทน แข็งแรง และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมถึงใช้วัสดุที่เหมาะสม เช่น ฝาพื้นดิน เพื่อเพิ่มคุณค่าและความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ ควรมีคู่มือและถ่ายทอดความรู้ให้ชัดเจน ให้ผู้เข้ามาเรียนรู้สามารถเข้าใจและทดลองทำผลิตภัณฑ์ได้จริง กระบวนการผลิตควรมีความแม่นยำ สม่่าเสมอ และควบคุมคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดข้อบกพร่องและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ควรเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้ามาชมขั้นตอนการผลิตอย่างใกล้ชิด และพัฒนาเทคโนโลยีให้สามารถทำงานได้หลายรอบและรวดเร็วขึ้น เพื่อให้การเรียนรู้สนุกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้านบรรจุภัณฑ์ พบว่า ควรพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความคงทน แข็งแรง และสามารถปกป้องสินค้าไม่ให้เกิดความเสียหายระหว่างการขนส่ง พร้อมทั้งสร้างเอกลักษณ์ให้สินค้าดูโดดเด่นและแตกต่างจากที่อื่น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่เน้นเรื่องการมีข้อมูลพื้นฐานบนบรรจุภัณฑ์ เช่น โลโก้ วันผลิต วันหมดอายุ ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น วัสดุ

รีไซเคิลหรือย่อยสลายได้ เพื่อสอดคล้องกับแนวโน้มความสนใจของผู้บริโภคยุคปัจจุบัน และทำให้ภาพลักษณ์ของสินค้า เป็นบวก สร้างความรู้สึกว่าศูนย์ใส่ใจทั้งคุณภาพและสิ่งแวดล้อม โดยรวมจึงเน้นทั้งความแข็งแรง ปลอดภัย เอกสิทธิ์ และความยั่งยืนควบคู่กันไป

ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์ พบว่า ควรพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ให้เข้าถึงคนได้มากขึ้น เพราะ แม้จะมีเพจอยู่แล้วแต่ยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ส่วนใหญ่เน้นการทำคลิปวิดีโอสั้น ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นคลิป แนะนำสินค้า วิธีใช้ หรือเบื้องหลังการผลิต เพื่อให้คนได้รู้จักสินค้าและเห็นคุณค่าของสินค้ามากขึ้น อีกทั้งควรนำ ผลิตภัณฑ์ไปออกบูธตามงาน ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้คนได้เห็นและสัมผัสสินค้าจริง และมีโอกาสพูดคุยกับผู้ผลิตโดยตรง ทำให้ เกิดความน่าสนใจและเพิ่มโอกาสให้คนอยากลองซื้อ การประชาสัมพันธ์ควรใช้สื่อออนไลน์หลายช่องทาง เช่น TikTok / Reels เล่าเบื้องหลังการผลิตให้ Storytelling เพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้รวดเร็วและกว้างขึ้น นอกจากนี้ควรมุ่งเน้นการสาธิต การใช้งานจริง (Live/Event) และพัฒนาสินค้าให้มีคุณค่าเพิ่ม เช่น ใช้เป็นของขวัญหรือของที่ระลึก เพื่อสร้างความ ประทับใจและความพิเศษแก่ผู้รับ โดยรวมแนวทางการประชาสัมพันธ์ควรครอบคลุมทั้งความเข้าถึงง่าย ความน่าสนใจ และความสร้างสรรค์ของเนื้อหาเพื่อดึงดูดผู้บริโภคได้อย่างเต็มที่

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการวิจัยระดับความต้องการของสมาชิกของศูนย์พัฒนาศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต ได้ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ระดับความต้องการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ของ ศูนย์ฯ ให้มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา และ พัฒนาผลิตภัณฑ์ของศูนย์ฯ ให้มีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ย (4.42) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของศูนย์ฯ ให้แตกต่างและโดดเด่น และ พัฒนาผลิตภัณฑ์ของศูนย์ฯ ให้มีความสวยงามและใช้ประโยชน์ได้จริง มีค่าเฉลี่ย (4.40) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ **ด้านการผลิต** เมื่อพิจารณาใน รายประเด็น พบว่า ความต้องการพัฒนาศูนย์ฯ เน้นการนำขยะในชุมชน มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย (4.51) หรือ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ศูนย์ฯ ให้ความรู้ วิธีการ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และ พัฒนาให้มีคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติ ที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการผลิต มีค่าเฉลี่ย (4.39) หรือในระดับมาก รองลงมา ศูนย์ฯ พัฒนาเทคโนโลยีในการทำผลิตภัณฑ์ มี ค่าเฉลี่ย (4.33) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ **ด้านบรรจุภัณฑ์** เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ความต้องการ พัฒนาศูนย์ฯ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย (4.49) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ศูนย์ฯ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม และดึงดูดความสนใจ มีค่าเฉลี่ย (4.42) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ศูนย์ฯ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สามารถปกป้องผลิตภัณฑ์ได้ดี มีค่าเฉลี่ย (4.38) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ศูนย์ฯ พัฒนาบรรจุ ภัณฑ์ให้มีความแตกต่างหรือโดดเด่นจากคู่แข่งมีค่าเฉลี่ย (4.32) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ **ด้านการนำเสนอ ผลิตภัณฑ์** เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ความต้องการพัฒนาศูนย์ฯ ใช้สื่อในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ เช่น ภาพ วิดีโอ มีค่าเฉลี่ย (4.57) หรืออยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ศูนย์ฯ มีการสาธิต และทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย (4.51) หรืออยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ศูนย์ฯ ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับ มีค่าเฉลี่ย (4.49) หรืออยู่ในระดับมาก รองลงมา ศูนย์ฯ มีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย (4.43) หรืออยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.2 สรุปผลการวิจัยแนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากขยะของศูนย์พัฒนาศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกึ่งแก้ว จังหวัดภูเก็ต 1) **ด้านผลิตภัณฑ์** ควรมีความหลากหลายโดยใช้วัสดุเหลือใช้เพื่อลดขยะในชุมชน แต่ยังมี ปัญหาที่ผู้คนไม่เข้าใจคุณค่าของสินค้าจากขยะทำให้ความสนใจน้อยลง จึงควรพัฒนาสินค้าให้โดดเด่น ใช้งานได้จริง และ มีความคุ้มค่ากับราคา พร้อมเพิ่มความแข็งแรงและมาตรฐานของตัวผลิตภัณฑ์ ควรจัดวางขายตามร้านค้าหรือร้านของ ฝากเพื่อให้เข้าถึงง่ายขึ้น และทำให้ผู้ซื้อเห็นคุณค่าแท้จริงมากกว่าการซื้อเพราะความสงสาร รวมถึงสร้างการรับรู้ให้ชุมชน อยากลองใช้ผลิตภัณฑ์มากขึ้น 2) **ด้านการผลิต** ควรพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อให้สินค้ามี คุณภาพและตอบโจทย์การใช้งานจริง หลายคนเน้นให้ผลิตภัณฑ์มีความคงทน แข็งแรง และมีเอกลักษณ์โดยเลือกใช้วัสดุที่ เหมาะสม เช่น ผ้าพื้นถิ่นควรมีคู่มือและการถ่ายทอดความรู้ที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้มาเรียนรู้สามารถทดลองทำได้จริง 3) **ด้าน บรรจุภัณฑ์** ควรมีความคงทน แข็งแรง และปกป้องสินค้าไม่ให้เกิดความเสียหายระหว่างขนส่ง รวมทั้งสร้างเอกลักษณ์ให้

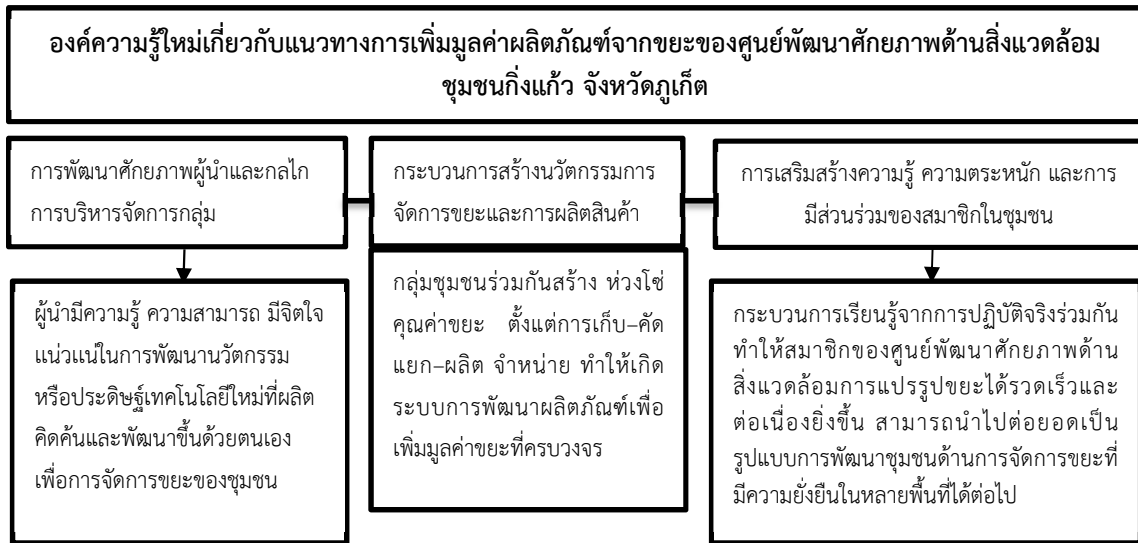
ผลิตภัณฑ์โดดเด่นและเพิ่มมูลค่า ควรมีข้อมูลสำคัญบนบรรจุภัณฑ์ เช่น โลโก้ วันผลิต วันหมดอายุ และข้อมูลผู้ผลิตเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อสอดคล้องความต้องการยุคปัจจุบัน และช่วยเสริมภาพลักษณ์ที่ใส่ใจคุณภาพและสิ่งแวดล้อม โดยรวมมุ่งเน้นความแข็งแรง ปลอดภัย เป็นเอกลักษณ์ 4) **ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์** ควรพัฒนาช่องทางประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงผู้คนมากขึ้น เพราะเพจที่มีอยู่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ส่วนใหญ่เสนอให้ทำคลิปวิดีโอสั้นเกี่ยวกับสินค้า วิธีใช้ และเบื้องหลังการผลิตเพื่อให้ผู้คนเห็นคุณค่าและรู้จักมากขึ้น ควรนำผลิตภัณฑ์ไปออกบูธเพื่อให้คนได้สัมผัสสินค้าจริงและพูดคุยกับผู้ผลิต เพิ่มความน่าสนใจและโอกาสในการซื้อ การประชาสัมพันธ์ควรใช้สื่อออนไลน์หลากหลายช่องทาง และเน้นการสาธิตการใช้งานจริง รวมถึงพัฒนาสินค้าให้เป็นของขวัญหรือของที่ระลึกเพื่อสร้างความประทับใจอย่างสร้างสรรค์

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า ด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์ เป็นประเด็นที่กลุ่มเป้าหมายต้องการให้พัฒนามากที่สุด ($\bar{X}=4.50$) สอดคล้องกับแนวคิดของ วาภูณี สุนทรเจริญนนท์ (2557) ที่เน้นว่าการนำเสนอต้องเข้าถึงง่ายและผ่านช่องทางที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบันที่นิยมสื่อสารผ่านวิดีโอสั้นและ TikTok ตามที่ ทรวงชนก รักษ์เจริญ และคณะ (2568) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ ปรากฏการณ์นี้สะท้อนว่าผลิตภัณฑ์จากขยะจะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นหากสามารถสร้างการรับรู้ผ่านการสาธิตการใช้งานจริง (Live Demonstration) มากกว่าการประชาสัมพันธ์ในเชิงรับเพียงอย่างเดียว ด้านการผลิต ($\bar{X}=4.41$) ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านบรรจุภัณฑ์ ($\bar{X}=4.40$) เป็นประเด็นที่กลุ่มเป้าหมายต้องการให้พัฒนาอยู่ในระดับมาก เพราะกระบวนการผลิตและการออกแบบสินค้ายังขาดมาตรฐานและความทันสมัย เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและมีข้อจำกัดด้านความรู้เทคโนโลยี จึงจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการผลิตที่เข้าใจง่าย พร้อมออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เรียบง่ายแต่สื่อคุณค่าได้ชัดเจน เพื่อเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์จากขยะอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับวิจัยของ สุชาติดา คุ่มสลุด และคณะ (2567) ด้านการผลิตควรพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัย เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ คงทน แข็งแรง ใช้งานได้จริง โดยควบคุมกระบวนการผลิตให้แม่นยำ สม่ำเสมอ และมีคู่มือการถ่ายทอดความรู้ที่ชัดเจน ด้านผลิตภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ จากวัสดุเหลือใช้ให้มีความหลากหลาย โดดเด่น แข็งแรง ใช้งานได้จริง และเหมาะสมกับราคา และด้านบรรจุภัณฑ์ ที่เน้นบรรจุภัณฑ์ให้แข็งแรง มีเอกลักษณ์และข้อมูลครบถ้วน เช่น โลโก้ วันผลิต วันหมดอายุ ชื่อและที่อยู่ ผู้ผลิต ที่พบว่า ดิษยา ชูตาศรี และคณะ (2563) การผลิตให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ คงทน แข็งแรง และใช้งานได้จริง พร้อมมีคู่มือและการถ่ายทอดความรู้ที่ชัดเจน เช่น การเลือกใช้วัสดุผ้าพื้นถิ่นเพื่อสร้างเอกลักษณ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ให้ โดดเด่น ใช้งานได้จริง แข็งแรง และคุ้มค่า เพื่อให้ผู้บริโภคเห็นคุณค่าแท้จริง เช่น ของใช้ในชีวิตประจำวันที่ได้มาตรฐาน วางขายในร้านของฝาก เพื่อเพิ่มการยอมรับและความน่าเชื่อถือของสินค้า และบรรจุภัณฑ์ควร แข็งแรง ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อปกป้องสินค้าและเสริมภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ เช่น ใช้วัสดุรีไซเคิลพร้อมแสดงโลโก้ วันผลิต-วันหมดอายุ และข้อมูลผู้ผลิตอย่างชัดเจน

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 สรุปองค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 การจัดทำโครงการโครงการผลิตภัณฑ์จากขยะชุมชนเชื่อมโยงกับนโยบายเศรษฐกิจ BCG (Bio-circular-Green Economy) ของจังหวัดภูเก็ต
- 1.2 การจัดทำแผนส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การแปรรูปขยะเข้าไปในแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนด้านงบประมาณในระยะยาว
- 1.3 การสร้างช่องทางจำหน่าย เสนอให้นโยบายภาครัฐกำหนดให้สินค้าจากขยะชุมชนเป็นสินค้าของที่ระลึกสีเขียว (Green Souvenir) ของจังหวัด สำหรับใช้ในงานต้อนรับหรือประชุมสัมมนาของหน่วยงานรัฐ

2. ข้อเสนอแนะปฏิบัติสำหรับศูนย์ฯ

- 2.1 ผลิตภัณฑ์นำร่องและการใช้จริง การสร้าง "Storytelling" การเล่าถึงที่มาของผลิตภัณฑ์
- 2.2 การออกบูธ "ตลาดการท่องเที่ยวสีเขียว" หรือโรงแรมระดับ 4-5 ดาว ที่มีนโยบาย Sustainability เพื่อจับกลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อและเห็นคุณค่าของงาน Upcycling
- 2.3 สื่อสังคมออนไลน์ ทำคอนเทนต์วิดีโอ สั้น (TikTok/Reels)

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 3.1 คว้าศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของผลิตภัณฑ์จากชุมชนทั่วไปและชุมชนท่องเที่ยว เช่น รูปแบบการผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ มาตรฐานสินค้า และช่องทางการจัดจำหน่าย
- 3.2 คว้าศึกษาปัจจัยด้านการตลาด การตั้งราคา สำหรับสินค้า เช่น ไม้กวาดจากขวดพลาสติก ราคา 200 บาท
- 3.3 คว้ามีการศึกษาวิจัยเรื่องผลการตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI) ของภาครัฐ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์และเอาใจใส่ให้คำที่ปรึกษาเป็นอย่างดีจาก อาจารย์ ดร.กฤต เกษตรวัฒนผล อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ วาสนา ศรีนวลโย อาจารย์ผู้สอนประจำรายวิชาที่ให้คำแนะนำแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง รวมทั้งให้คำแนะนำองค์ความรู้แนวทางในการศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกล่าวขอบพระคุณ ประธานชุมชนกิ่งแก้ว และประธานศูนย์พัฒนาศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมชุมชนกิ่งแก้ว กลุ่มจิตอาสา “เยาวชน รักษ์หาดบ้านไม้ขาว” อาจารย์สนธยา ป่านแก้ว อาจารย์สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน นักท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนกิ่งแก้ว ซอย 2 และสมาชิกในศูนย์ฯ และบุคคลที่ได้ให้องค์ความรู้ความเข้าใจ ในการถ่ายทอดประสบการณ์การช่วยเหลือและแบ่งปัน อันส่งผลให้การดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

คณะผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่ได้กล่าวถึงและผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ได้มีส่วนช่วยเหลือในการสนับสนุนให้กำลังใจด้วยดีมาตลอด จึงขอกราบพระคุณทุกท่านด้วยความจริงใจและขอบพระทัยอันเกิดจากวิถยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นกตเวทิตาคุณแด่ บิดามารดา ครู อาจารย์และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมาขอน้อมคารวะแด่ผู้เขียนตำรา วิชาการที่ได้ศึกษาค้นคว้าและใช้อ้างอิงทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กัญจน์จิตพร ทองพิลา, จุลลักษณ์ จารุจุฑารัตน์ และสาครรัตน์ โตรอด. (2567). การออกแบบบรรจุภัณฑ์ชุดผลิตภัณฑ์ชาและขนมขบเคี้ยวตามอัตลักษณ์ชุมชนภูฝ้ายในกรุงเทพมหานคร. *วารสาร RICE ว่าด้วยผู้ประกอบการสร้างสรรค์และการจัดการ*, 5(3), 62 - 69.
- ดิษยา ชูตาศรี, สจิวต์ วอลส์เกอร์ และมาร์ติน อีแวนส์. (2563). พื้นที่ที่มีศักยภาพในการออกแบบและการนำไปใช้เพื่อการท่องเที่ยวในภาคเหนือของประเทศไทยมีศักยภาพในอนาคต. *วารสารนานาชาติด้านการออกแบบ*, 14(1), 95 - 111.
- ทรวงชนก รักรัษฎา, สายสุนีย์ เกษม และณัฐมาน สุพล. (2568). การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์จากใบไม้ กลุ่มแม่บ้านตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 35(1), 19 - 35.
- เทศบาลนครภูเก็ต. (2554). *ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นพุ่งสูงกว่า 1,200 ตันต่อวัน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2568 จาก <https://url.in.th/HdnHb>
- ปเนต มโนมัยวิบูลย์, มงคลกร ศรีวิชัย, พัทยาพร อุ่นโรจน์, พรรณนิภา ดอกไม้งาม, สลักจฤฎี ดิษะไพรัช และแจ่มศรีโกแสนต่อ. (2560). *สร้างวัฒนธรรมสังคมปลอดขยะ CHIANG RA IZERO WASTE*. ลีออคอินดิไซน์เวิร์ค.
- ปิยาภรณ์ คำยิ่งยง. (2558). *การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ สู่ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมศึกษา: ผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้านจากเศษไม้*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสารและการสร้างคุณค่า, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ].
- ราชกิจจานุเบกษา. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง. 1. 1 พฤศจิกายน 2565.
- วารุณี สุนทรเจริญนนท์. (2557). *สร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการสร้างสรรค์ไม่ยากอย่างที่คิด*. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2568 จาก <https://url.in.th/JldLk>
- สุชาติดา คุ่มสลุด, มนฤทัย ศรีทองเกิด, น้ำผึ้ง ไชว์พันธุ์, ภัทรพร ทิมแดง, วรรณรัตน์ ศรีรัตน์, อังคณา โสภารัตนกุล, บุญญาพร เชื้อสมพงษ์, พรทวี ธนสัมพันธ์ และณัฏฐา พันธุ์วงศ์. (2567). การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเมล็ดองุ่นวิจัยชุมชนกลุ่มสวนแตงเมล็ดองุ่นบ้านทุ่ง. *วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช*, 37(1), 111 - 126.

